

Γιώτα Κριλή: Ο τελευταίος γεωργός

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Μέρος 29ο

Ο καπετάν Ροκάκης, που λίγο πολύ είχε συμβιβαστεί με την «ειρηνική» στρατιωτική επανάσταση, έστειλε κάθε πρωί τον εγγονό του, τον Σωκράτη, να του αγοράζει τις εφημερίδες και να του τις διαβάσει γιατί δεν καλόβλεπε. Συχνά τον άκουγαν να αντιδρά στις διάφορες ειδήσεις, όμως εκείνη την ημέρα φώναζε εξαγριωμένος: «Θα γίνω φονιάς! Θα τον σκοτώσω τον φαυλοκράτη!» Έτρεξαν να δουν τι συμβαίνει και ο Ηρακλής πήρε την εφημερίδα και τη διάβαζε. Έπειτα εξήγησε:

– Πρόκειται για συνέντευξη του κόντε Θεοτόκη, που έδωσε στον διευθυντή της εφημερίδας Αθήναι. Κατηγορεί το Στρατιωτικό Σύνδεσμο και απειλεί να κάνει αποχή από τη Βουλή. Και επειδή είναι αρχηγός της πλειοψηφίας, η κυβέρνηση δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς τη συμμετοχή του. Οι ολιγαρχικοί οργάνωσαν δημόσιες εκδηλώσεις στην Κέρκυρα και μίλησαν ενάντια στο κίνημα. Υποδέχτηκαν το Διάδοχο με ανοιχτές αγκάλες. Μίλησε και ο Διάδοχος και είπε: «Ευχαριστώ το λαό της Κέρκυρας διά την λαμπράν υποδοχήν την οποίαν μου έκανε. Η υποδοχή αυτή έχυσε βάλσαμον παρηγορίας εις την καρδίαν μου. Τα είπα εις την Πάτραν και τα επαναλαμβάνω και εδώ. Το συμφέρον του λαού είναι και συμφέρον του βασιλέως...»

Εκείνη τη στιγμή επέστρεψε ο Στέλιος κρατώντας εφημερίδες και περιοδικά. Ο καπετάν Ροκάκης κούνησε το μαστούνι του και φώναξε:

– Τι λέει ο συμπέθερος, ο κύριος Παπαναστασίου; Πώς γίνεται να έχουμε τους παλαιοκομματικούς προδότες να ραδιουργούν και να συκοφαντούν την επανάσταση; Θα γίνω φονιάς στα γεράματα. Θα τον σκοτώσω τον κερατά τον Θεοτόκη για να σώσω την πατρίδα.

– Καπετάνιε, δεν είσαι ο μόνος. Είναι πολλοί εκείνοι που θέλουν να σκοτώσουν όχι μόνο το Θεοτόκη αλλά και όλο το σινάφι του και να στήσουν κρεμάλες στο Σύνταγμα. Ο Παπαναστασίου λέει ότι πρέπει να κερδίσουμε τον αγώνα στο στίβον των ιδεών και της δικαιοσύνης. Το συμβούλιο της «Κοινωνιολογικής Εταιρείας» ετοιμάζει μνημόνιο με τον τίτλο «Τι πρέπει να γίνει», που εκθέτει πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων. Προτεραιότητα θα έχουν τα νομοθετικά μέτρα για την καθιέρωση οχτάωρου εργασίας, την απαγόρευση εργασίας ανηλίκων καθώς και την καθιέρωση αργίας την Κυριακή. Όμως προς το παρόν, το πιο σημαντικό είναι ότι μεθαύριο, την Τρίτη το δειλινό, οργανώνεται συλλαλητήριο στο Πεδίο του Άρεως από τις συντεχνίες. Πρέπει να δώσουμε όλοι μας το παρόν.

– Είναι του Σταυρού, χρονιάρια μέρα. Θα πάμε στην εκκλησία το πρωί. Να μας βοηθήσει ο τίμιος Σταυρός του Ιησού Χριστού, είπε η κυρα-Μαρίκα κι έκανε το σταυρό της.

– Σύμβολο του «Εν τούτω Νίκα», πρόσθεσε ο Στέλιος.

Ο καπετάν Ροκάκης χτύπησε το σακατεμένο πόδι του και φώναξε:

– Το ρημάδι! Με 'χει πεδουκλωμένο. Σωκράτη μου, εσύ θα γίνεις τα μάτια μου και τ' αφτιά μου. Θα πας και θα μου τα πεις όλα με το νι και με το σίγμα.

Όμως δεν ήταν μόνο η αναπηρία που τον έκανε δυσκίνητο. Είχε αρχίσει να φαρδαίνει και το λυγρό του κορμί. Ωστόσο ο νους του παρέμενε αεικίνητος, το βλέμμα του αετίσιο. Πήγαινε και στο γειτονικό καφενείο όπου έστηνε λακριντί με γνωστούς για την πολιτική κατάσταση της χώρας και για τα δεινά της σκλαβωμένης Κρήτης.

Ανήμερα του Σταυρού, οι καμπάνες χτυπούσαν χαρμόсуνα και οι εκκλησίες ήταν κατάμεστες από κόσμο. Ασπάζονταν τον τίμιο Σταυρό και άκουγαν ευλαβικά το: Σώσον, Κύριε, τον λαόν Σου και ευλόγησον την κληρονομίαν Σου, νίκας τοις βασιλεύσι κατά βαρβάρων δωρούμενος και το σον φυλάττων, διά του Σταυρού Σου, πολίτευμα.

Οι παπάδες ράντιζαν με αγιασμό τους εκκλησιαζόμενους και πρόσφεραν κλωνί βασιλικού σε μνήμη της ευρέσεως και Υψώσεως του τίμιου Σταυρού. Λεγόταν, μάλιστα, ότι σε μερικές εκκλησίες οι παπάδες παρακινούσαν τον κόσμο να πάει στο συλλαλητήριο.

Η κυρα-Μαρίκα έβαλε το βασιλικό που έφερε από την εκκλησία σε ένα βαζάκι να βγάλει ρίζες και φύλαξε τον αγιασμό για να αναπαύσει προζύμι. Το απομεινόμενο τους επισκέφτηκε ο σύντεκνος ο Πέτρος, ο ανάδοχος του Σωκράτη.

Κίνησαν παρέα για το Πεδίο του Άρεως, ο Στέλιος με τη Νικολέτα αλαμπρασέτα, η Μαρία ανάμεσα στην Ερμιόνη και τον Ηρακλή κρατώντας τους από το χέρι, και ο Πέτρος χέρι-χέρι με το Σωκράτη.

Η μέρα ήταν ηλιόλουστη, το αεράκι δροσερό. Έφτασαν μαζί με τους πρώτους και έπιασαν θέση σε σκαλί της Στήλης των Ιερολοχιτών. Είχαν καλή θέα. Κοντά στο βήμα ο πρόεδρος των συντεχνιών, ο Παπαφώτης με το συμβούλιό του. Κο-

μοσυρροή! Η Αθήνα, ο Πειραιάς και τα περίχωρα έδιναν παρόν συμπαράστασης στην Επανάσταση του Στρατιωτικού Συνδέσμου, και αξιωματικοί καθοδηγούσαν και περιφρουρούσαν τα πλήθη. Η καμπάνα του Αγίου Χαραλάμπε (του Πολύγυρου), που χτύπαγε μανιασμένα, σταμάτησε και έγινε ησυχία.

Ο Παπαφώτης άρχισε να μιλάει συγκινημένος εκθέτοντας τα προβλήματα που μαστίζαν τη χώρα, τονίζοντας:

– ...ότι ο λαός πρέπει να εγκλωπωθεί στο στρατιωτικό κίνημα, γιατί είναι σαρξ εκ της σαρκός μας και οστούν εκ των οστέων μας... Πρέπει να τεθεί φόρος επί του εισοδήματος διά να φορολογηθούν και αι ήδη σχεδόν αφορολόγητοι τάξεις, αι οποίαι, τέλος πάντων, ως ευπορώτεραι, αντέχουν και εις νέα βάρη. Αν θα δυσσαρεστηθώσιν ένεκα τούτου οι κεφαλαιούχοι και θα φύγωσιν, ως απειλούσιν, ο λαός δεν έχει ή να τους ευχηθή κατευόδιον, αλλ' εις το εξής δεν εννοεί πλέον να δουλεύη δι' αυτούς και να μη χορταίνη, εκπατριζόμενος χάριν του άρτου του. Δεν μας λένουσι τι μας ωφελοῦσιν αν μένωσιν, εδώ υπό τοιούτους όρους.

Συνέχισε να εκθέτει αιτήματα, το ένα κατόπιν του άλλου. Τελικά, διαβάστηκε το ψήφισμα και στο τέλος του κάθε άρθρου, ο τόπος βούιζε από τις ζητωκραυγές. Και ο Παπαφώτης πρόσθεσε «ότι ο λαός θα παρακολουθήσει άγρυπνος την εκτέλεση των αιτημάτων του».

Τότε είναι που «ξαφνικά, πρόβαλε στη μέση ένας πελώριος και πασίγνωστος ιερωμένος, ο Παπαδράκος, κρατώντας στο ένα χέρι χρυσό σταυρό και στο άλλο ασημένιο Ευαγγέλιο. Τα σήκωσε ψηλά, που αστραποβόλησαν στον ήλιο και με βροντώδη φωνή μίλησε στα πλήθη»:

– Ο Χριστός και η Εκκλησία ευλογούν τους πρωτεργάτας της ανορθώσεως και τους ταχθέντας παρά το πλευρόν αυτών. Είθε ο τίμιος Σταυρός, εν τη σημερινή ανυψώσει αυτού, να ανυψώση και το έθνος ημών εις την αρμόζουσαν αυτώ θέσιν. Αλλά, για να επιτευχθή τούτο, πρέπει πάντες, Κλήρος, Λαός, Στρατός, να ορκισθώμεν ότι και την τελευταίαν ρανίδα του αίματος ημών θα χύσωμεν διά την εφαρμογήν των σημερινών αποφάσεών μας. Πεπεισμένος ότι όλοι είμεθα φιλοπάτριδες, προτείνω να ανυψώσωμεν την δεξιάν εις τον ουρανόν και να ορκισθώμεν με όλην την ψυχήν και όλην την καρδίαν μας!

«Εκατό και πλέον χιλιάδες χέρια, δάσος αληθινό, σηκώθηκαν και τα πλήθη βροντοφώνησαν μ' ένα στόμα. Ορκιζόμαστε! Ο Παπαδράκος υπαγόρευσε τον όρκο»:

– Ορκιζόμεθα εις την Αγίαν ημών Πίστιν, ότι αποφασίζομεν από σήμερα να υπηρετήσωμεν την Πατρίδα, ως αφωσιωμένοι αυτής στρατιώται, υπεράνω παντός ατομικού συμφέροντος και πάσης κομματικής σκέψεως, να πέσωμεν δ' εν ανάγκη υπέρ της ανορθώσεως και του μεγαλείου της Πατρίδος!

Φωνές ακούστηκαν από το πλήθος. Να μας κάψει ο Σταυρός, αν δεν το κάνουμε! Ο κόσμος έφευγε ενθουσιασμένος και ορκισμένος ψέλνοντας μαζί με τους παπάδες: Σώσον, Κύριε, τον λαόν σου και ευλόγησον την κληρονομίαν σου... Τραβούσε για το παλάτι ώστε να πάρει την εγγύηση του βασιλιά γι' αυτά που ζητούσε. Και περνώντας, λέει, έξω από τη Βουλή γιουχαΐζαν: «Κάτω η φαυλοκρατία!». Ο καπετάν Ροκάκης περίμενε με αγωνία να επιστρέψουν οι δικοί του. Ο εγγονός έτρεξε κοντά του φωνάζοντας:

– Παπού, ανέβηκα στο σκαλί των Ιερολοχιτών και τα είδα όλα! Κοσμοπλημμύρα! Μιλιούνια, παπού! Με λάβαρα και σημαίες!

– Ε, όχι και μιλιούνια, Σωκράτη. Δεν έχει μιλιούνια η Αθήνα. Εκατό χιλιάδες μέχρι και διακόσιες θα ήταν στα σίγουρα. Δεν έχει ξαναγίνει τέτοιος λαϊκός συναγερμός σε τούτη την πόλη. Ο κόσμος τίμησε το στράτευμα δίνοντας μεγαλύτερο κύρος στην επανάσταση απ' ό,τι είχε, δήλωσε ο Ηρακλής.

– Παπού, ήτανε κι ένας μεγαλοπρεπής παπάς. Κρατούσε Σταυρό και Ευαγγέλιο και μας όρκισε, είπε η Μαρία.

– Α, ο Παπαδράκος ο μακεδονομάχος! Το λέει η καρδούλα του.

– Παπού, το ξέρεις που οι Ιερολοχίτες ήταν οι πρωτάρηδες στην Επανάσταση του '21;

– Βεβαίως! Τους όρκισε ο αειμνηστος Αλέξανδρος Υψηλάντης. Θυσιάστηκαν για τη λευτεριά της πατρίδας κι είναι δοξασμένοι.

– Η Στήλη είναι έργο του αρχιτέκτονα Σταμάτη Κλεάνθη. Ήταν και ο ίδιος Ιερολοχίτης, πρόσθεσε ο Πέτρος.